
Morzyszów, st. 3, gm. Kłodzko, woj. dolnośląskie

Informator Archeologiczny : badania 33, 19-20

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

GRZYMALIN, st. 10/55, gm. Miłkowice, woj. dolnośląskie

- obozowisko mezolityczne (kultura Duvensee)

W październiku 1999 roku na stanowisku Grzymalin 10 przeprowadzono ratownicze badania wykopaliskowe. Realizowane były na zlecenie Generalnego Konserwatora Zabytków – Służby Ochrony Zabytków z oddziałem w Legnicy. Wykonawcą badań była firma LITHOS Prace Archeologiczne – Jarosław Bronowicki. Pracami w terenie kierował dr Jarosław Bronowicki oraz Mirosław Masojć (autor sprawozdania). Opiekę naukową sprawował prof. dr hab. Zbigniew Bagniewski.

Uzyskany w trakcie ratowniczych badań wykopaliskowych zespół wyrobów krzemiennych pochodzi z trzech wykopów (wykop 1/99, 11/99, „ława zabezpieczająca”) oraz z 64 wykopów metro- wych rozciągniętych na powierzchni całego stanowiska. Łącznie na stanowisku wystąpiło 795 wyro- bów krzemiennych oraz 19 fragmentów ceramiki. Przebadana powierzchnia wynosi 141 m².

Na badanym stanowisku stwierdzono postępujące niszczenie w postaci kilku jednoczesnych, dzikich wkopów eksploatacyjnych. W trakcie badań zabezpieczono rejony w okolicy już istniejących wybierzysk oraz przebadano metodą wykopów metro- wych w zasadzie cały teren stanowiska.

Należy stwierdzić, iż przeprowadzone badania, z punktu widzenia ich ratowniczego charakteru, doprowadziły do zabezpieczenia całości stanowiska przed jego posuwającym się, stopniowym niszczeniem.

Badania umożliwiły także wydobyć koncentracji (wykop 11/99) o specyficznym inwentarzu, należącym prawdopodobnie do mezolitycznej kultury Duvensee. Jak dotąd z terenów Polski znane były jedynie dwa zespoły wiązane z tym ugrupowaniem: Mosina 10 (Kobusiewicz M., 1970) oraz Węgliny 5 (Bagniewski Z., 1995).

Konieczne są dalsze laboratoryjne badania nad materiałem uzyskanym w trakcie ratowniczych badań na stanowisku Grzymalin 10/55.

Jordanowo, st. 12, gm. Świebodzin, woj. lubuskie, AZP 53-14/47 – patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich

Klonówka, st. 7, gm. Starogard Gdański, woj. pomorskie, AZP 19-44/6 – patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich

Kraków-Kurdwanów, st. 11, gm. Kraków-Podgórze, woj. małopolskie, AZP 103-56/53 – patrz: paleolit

Łacha, st. 4, gm. Turośl, woj. podlaskie, AZP 30-73 – patrz: neolit

MORZYSZÓW, st. 3, gm. Kłodzko, woj. dolnośląskie

- ślad osadnictwa z górnego paleolitu
- obozowisko mezolityczne (bardzki mikroregion osadniczy)
- ślad osadnictwa z wczesnej epoki żelaza

Miejscowość Morzyszów znajduje się w Górach Bardzkich w Sudetach Środkowych. Jej grunty zajmują rozległy meander Nysy Kłodzkiej w centralnej części antecendentnego przełomu tej rzeki przez Góry Bardzkie.

Stanowisko Morzyszów 3 odkryte zostało przez dr. Jarosława Bronowickiego (autor sprawozdania) i D. Bobaka, w ramach akcji szacowania „szkód na dobrach kultury” po wielkiej powodzi w 1997 roku, prowadzonej przez ówczesną Państwową Służbę Ochrony Zabytków, Oddział Wojewódzki w Wałbrzychu.

W 1999 roku przeprowadzone zostały badania wykopaliskowe. Przebadano 127 m² w części stanowiska, gdzie na powierzchni znajdowało się największe skupienie artefaktów kamiennych. W trakcie badań okazało się, że pierwotne układy stratygraficzne są zniszczone, a zabytki występują jedynie w warstwie ornej. Ogółem pozyskano 756 zabytków ruchomych. Z tej liczby 9 artefaktów datuje się na górny paleolit, 11 fragmentów ceramiki, którą znaleziono w niewielkim obiekcie nieruchomym, na okres halszacki (fazy C i D), a pozostałe zabytki na mezolit. Spośród tych ostatnich około połowa wykonana została z miejscowego rogowca, określanego jako „surowiec typu Morzyszów” lub tzw. rogowiec bardzki. Zabytki mezolityczne wydatowano na okres borealny, a stanowisko wchodzi w skład tzw. bardzkiego mikroregionu osadnictwa mezolitycznego.

Rozumice, st. C, gm. Kietrz, woj. opolskie, AZP 103-37 – patrz: paleolit

Święty Wojciech, st. 7, gm. Międzyrzecz, woj. lubuskie, AZP 51-14/22 – patrz: paleolit

Tanowo, st. 3, gm. Police, woj. zachodniopomorskie, AZP 28-04/3 – patrz: neolit

TARGONIE WIELKIE, st. 9, gm. Zawada, woj. podlaskie, AZP 36-81/9

- stanowiska osadnicze, wydmy i pracownie krzemieniarskie od mezolitu po średniowiecze

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone w terminie od 17 do 26 sierpnia na obszarze systematycznie niszczonej przez piasnicę wydmy. Kierowane przez mgr. Witolda Migala (Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie). Finansowane przez Podlaski WKZ. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 460 m².

Badania skoncentrowano we wschodniej, niezniszczonej części wydmy. Obszar wykopu I z 1998 roku poszerzono ku wschodowi o dalsze 83 m², na południowo-wschodnim skraju stanowiska, gdzie wydma ulegała naturalnej erozji, wytyczono wykop II o powierzchni 63 m², a w północno-zachodniej części stanowiska otwarto sondażowy wykop o powierzchni 64 m². W wykopach tych natrafiono na 3 obiekty różnoczasowe oraz liczne zabytki krzemienne i ceramiczne występujące w większości na wtórnym złożu. Do grupy zabytków występujących *in situ* należy zaliczyć krzemienie pozyskane z wypełniska obiektu nr 3, które zdają się tworzyć homogeniczny zespół mezolityczny. Późniejsze materiały krzemienne i ceramiczne można łączyć z osadnictwem ludności kultur niemeńskiej, trzcinieckiej i łuzycyckiej oraz z osadnictwem średniowiecznym.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Oddziale Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Łomży.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Sprawozdaniach z badań terenowych z sezonu 1998, 1999”.

Zachowany obszar stanowiska został całkowicie przebadany, nie ma zatem potrzeby dalszej kontynuacji badań.

Wąsowo, st. 29, gm. Muślin, woj. wielkopolskie, AZP 53-21/69 – patrz: wczesne średniowiecze